

Адреса Редакції і Адміністрації
„Український Голос“
Перемішль, Побережє ч. 1.

Контра П. К. О. в Варшаві № 142.807.
Передплата вкраю вносить 10 зол.
річно, 5-50 зол. піврічно, 3 зол.
чвертьрічно. В Чехії кварталово
18 ч. к. (передплата в Чехословаць-
чній складати на конто Адм. „Укр.
Голосу“ в Zivnostenska Banka
v Praze). Для Франції 60 фр. річно,
для Америки 2 1/2 дол. річно.

Ціна впрям. 25 с.

Редактор приймає щодня від
год. 1 1/2—2 1/2.
Рукописів Редакція не звертає.
Неоплачених писем не приймається

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Тарифа оголошень за текстом
за 1 вірш міліметровий одно-
шпальтовий (сторона має 6
шпальт аносових) 0'24 вол. пол.
для дрібних промисл. укр. інстят.
0'16 вол. п. Дрібні оголошення по
0'15 вол. п. за слово, найменше
дрібно оголошення 1 вол. п., для
шукаючих праці подані безпосеред-
но до Адм. по 0'10 вол. п. за слово
Оголошення в тексті 150%, дорож-
ші, на першій сторони 300%, до-
рожші, Рахунки платні і заска-
ржальні в Перемішлі, а замовля-
ючий анонс вже тим самим без-
застережень годиться на це.

Голос Нестора українських політиків.

Нестор українських політиків, през. Юліян Романчук
надіслав нам отсе письмо до поміщення:

„Від якогось часу ведеться остра і завзята по-
леміка межі нашими чоловічими органами преси „Ді-
лом“ і „Радою“. Ся полеміка чим дальше тим при-
кріще робить вражіння: вона виходить тільки на
користь і радість нашим спільним противникам, а нам
на шкоду і сум. Вона навкучилася всьому нашому
розважному загалови. Прошу отже, не входячи в те,
хто її викликав та по котрій стороні більша правда,
і звизаю обі сторони, щоби в інтересі загального на-
шого добра сю полеміку негайно понехали, а за те
радне вказували на позитивну роботу і до неї при-
єднувати старалися“.

Ю. Романчук.

Перед іспитом зрілості!

Зближається день розпра-
ви з марнотравниками громад-
ського майна, з хрунями, ли-
зунами, поштуркайлами, що
на протязі довгих літ були
язвою українського населення,
що безкарно ломили закони,
що нанесли нашим громадам
необчислимі шкоди. Громад-
ські вибори вже розписані і
відбудуться ще перед живими.
Хоча інституція наказних вїт-
тів як нарочно була для
власть імущих, всеж таки до-
велось покінчити з нею. Ні-
чого не помогли заходи Вітоса
та його компанії, на ніщо не
здалися заходи швехполюків,
щоби продовжити безкарне
господарювання наказних вїт-
тів. Щоби скандалу не дово-
дити до крайних меж, польське
правительство врешті рішмо-
ся розписати громадські вибо-
ри і в Східній Галичині.

Вибори відбудуться на осно-
ві старої австрійської вибор-
чої ординації з додатковим
розпорядком т. зв. Ліквідацій-
ної Комісії з 23. листопада
1918 р., яким введено четверте
коло. В цім четвертім колі
матимуть право голосу всі
громадяне, що досі його не
мали. Пораз першій візьмуть
теж участь в громадських ви-
борах жінки.

День виборів не далекий.
Не має багато часу на підго-
товання. Зроблено це навмисне,
щоби з тецерішнього стану
равувати те, що вдасться вра-
тувати.

Тому позір, Українці —
громадяне! Не пора тепер на
особисті, фамільні, гурткові
та партійні порахунки! Най-
свідоміші, найчесніші, найха-
рактерніші одиниці в селі му-
сять об'єднатися і організувати
своїх односельчан так, щоби
господаря громадським май-
ном перейшла в найпевніші
руки. Основуйте по громадах
виборчі комітети! Спробуйте
собі негайно книжечку секре-
таря Українського Національ-
но-Демократичного Об'єднання
Володимира Целевича „Про
виборчу ординацію до громад“
(Народня Канцелярія, Львів,
вул. Костюшка 1. А). Докладно
перечитайте її і пристосуйтеся
до подання в ній вказівок. Ви-
хісуйте свої права до най-
менших подробиць. Піддержуй-
те звязок з головою Повіто-
вого Народнього Комітету. Не
дайтеся заскочити штучкам
наказних вїттів та їхніх при-
хвостів. А майтеся добре на
обережності, бо темні духи
використають кожную нагоду,
щоби вдержатися при владі

Не слухайте тих, що схо-
чуть вас розвездувати, ділити
на партії, на „кляси“. Ідїть
до виборів одноцільним націо-
нальним фронтом, вибирайте
до свого сільського союму
тільки чесних та ідейних гро-
мадян — Українців, що зуміють
постояти за наші права, що
дбатимуть про громадське
добро.

Для нас немаловажною спра-
вою є, який процент управнених
до голосування візьме участь
у виборах. Після цього світ
оцінює політичну зрілість на-
роду. Тому від участі у ви-
борах не сміє відтягнутися ні
один муддяна, ні одна жінка.
В день виборів доголосування
мусять стати всі, що скін-
чили 21-ий рік життя. Голо-
вою постарайтеся, щоби участь
у виборах взяло всьо наше
жіноцтво. Памятайте, що про-
тивник не раз понижував на-
ш народ перед світом, мовляв —
він ще не вмів користати з прав
і відтягався від всяких ви-
борів. Нехай масова участь
наших людей у виборах буде
вивагом політичної зрілості
нашого села, а одночасно про-
тестом проти дотеперішнього
безправного потоптання само-
врядування. Гонїть геть усіх
тих темних духів, що хотіли
розбити єдність українського
села! А до громадських рад
вибирайте найкращих з поміж
себе! Ідїть до виборів з твер-
дою постановою, що не сміє
війти до громадської ради ні
один хрунь, ні один прихвост-
ень чужих сил. (М)

З історії галицьких „розбоїв“.

Всякі вибори за часів Ав-
стрії глибоко вривувалися в
спокійне життя галицького се-
ла. Все одно, чи це були ви-
бори до парламенту, чи до
союму, чи врешті вибори гро-
мадські. В парі з виборами
відбувалися масові надужиття.
Не обходилося й без проливу
крови. Історичними подіями
залишилися вибори до галиць-
кого союму 1895 року і вибо-
ри до парламенту 1897 р. Га-
лицька адміністрація під кер-
мою злої пам'яті графа Казимі-
ра Баденія прямо чудес до-
казувала у фалшованню волі
народних мас. Послами до сой-
му повиходили тільки ті з у-
країнських кандидатів, на яких
згодився всемогутчий граф. Ви-
борчими насильствами пова-
лено таких передових наших
діячів, як Романчук, Олесниць-
кий, селянин Гурик і и. У від-
повідь на це по краю пішов
клич, що український народ
не може визнати галицького

союму за вибраний летально і
домагається розв'язання цього
союму та переведення нових
виборів без насилування волі
народу. В цій справі виріше-
но вислати масову депутацію
до цісаря. І дійсно 12. грудня
1895 р. окремим потягом ви-
їхало до Відня в депутації 150
селян, 25 міщан, 24 священи-
ків і 22 цивільних інтелігентів.
Цісар не прийняв цілої депу-
тації, тільки її відпоручників.
А прийняв їх грубо, по хамськи,
так, як це нашптав йому граф
Бадені, що від жовтня 1888
року до 29 вересня 1895 р.
був галицьким намісником, а
від жовтня обивав президенту-
ру міністрів і став одночасно
міністром внутрішніх справ.

Наївні Русини, що виїжджаючи
з львівського двірця до Відня,
співали піснюку „Подивися,
цісарюку, який народ бідний!“,
дістали тверду лекцію. Бож
власне цей „цісарик“ немов у
відплату за злочинне переве-
дження виборів іменував кілька
днів після виборів (відбулися
25. вересня 1895) галицького
намісника графа Баденія пре-
зидентом міністрів. Замість
поставити його на лаву обжа-
лованих, віддав в його руки
керму державою. На новім
становищі граф Бадені зме-
сався в пам'яті галицьких У-
країнців кривавими виборами
до парламенту в 1897 р. Підчас
цих виборів впало трупом 8
українських селян, 29 було
ранених, 800 Українців сиділо
по тюрмах. Після цих виборів
Русини вже не висилали де-
путації до „цісарика“. В на-
родніх масах стала назрівати
свідомість, що треба органі-
зуватися і диктувати органі-
зовано свою волю, що скар-
гами і плачем нічого не від-
ється. По наших селах
стали вироблюватися селян-
ські провідники, що змірку-
вавши всі неморальні ходи
адміністрації, вміли дати про-
від своїм односельчанам в бо-
ротьбі з надужиттями. І так
— на приклад — на Гуцуль-
щині перед днем виборів на
всіх дорогах, що ведуть з по-
вітового міста розставлявано
варту, які огнем давали синва-
ли, що їде комісар переводити
вибори. І люде пильнувалися,
щоби віддати свої голоси, бо
інакше комісар в спілку з
війтом і кількома поштуркай-
лами іменував виборця (ви-
бори були посередні, села ви-
бирали виборців і щойно ці
голосували на послів). Другий
приклад. Одного разу селяне
в Ославах Білих (Надвірнян-
щина) прекрасно zorganizова-
лися і наперед знали, як ви-
падуть в їх селі вибори. При-
їхав комісар зі староства. Ціле
село стануло до виборчої урни.
І люте огорнула селян, коли
комісар прогосив фалшивий
вистід виборів. Стали домага-
тися, щоби ще раз перевести
голосування. Комісар відмо-
вився. Селяне обступили його
повіз і стало робитися горяче.
Комісар каже ф'рманови зятяти
коні, щоби чимскорше втекти.
Фірман виконує приказ і коні
пігнули чвалом. Одначе без
повоза. Селяне передбачили,
що комісар схоче втікати. То-
му ф'рман підчас голосування
взяли в гості, а в міжчасі по-
підняли упряж так, щоби
коні, сіпнувши, відірвалися від
повозу. Комісареві душа по-
лізла в п'яти. Скромно вернув
до виборчого льокалю, перевів
голосування на ново і воно

випало до йоти так, як це
заповідали провідники місце-
вих селян. А вони вже добре
підрахували, бо знали, у кого
заяча душа і відтягнеться від
голосування, знали, скільки
хрунів є в селі і знали, скільки
є громадян, що в огонь ско-
чуть за своє право.

Минулася Австрія. Приза-
бувся „цісарик“. Живе пам'ять
кривавого Баденія, що то вмів
і „цісарикови“ очі милити і в
Сх. Галичині фабрикувати
польську більшість.

Сьогодні зближаються ви-
бори до громадських рад, не
за горами і соймові вибори.
Наш спомин на часі. Памятай-
мо, що ми можемо бути
сильні тільки єдністю і орга-
нізованістю! (С.)

До питання „село і місто“.

В Англії (без Ірландії) ста-
тистика виказує, що на
35.500.000 зареєстрованих осіб
займається управою землі
всього 1.500.000, а зате в тор-
говлі і в транспорті працює
4.500.000, в гірничстві 1.200.000
в промислі 9.000.000, у віль-
них фахах 750.000 і т. д.

У Франції в 1921 р. по мі-
стах жило 41% населення, а
по селах 46%. Найметкіший
елемент з сіл мандрує до міст.
Вилюднюють навіть найуро-
жайніші околиці в полудневій
Франції і сюди на села про-
дирається еміграція з Італії та
Еспанії. Емігранти набувають
тут землю і таким чином
повстають чужоземні округи.
На небезпеку цього явища
звернули увагу французькі е-
кономісти і політики, бо в до-
датку в парі з ним ще йде й
зменшення приросту населен-
ня. Член міської ради в Па-
рижі Ambroise Rendu висло-
вив ось яку думку: До міста
втікає найздібніший елемент
села. Провід ведуть дівчата.
На них має місто непере-
можний чар. За ними йдуть
молоді хлопці. Втікають від
тяжкої праці коло землі. Що-
би здержати масовий відплив
населення села до міста, Am-
broise Rendu пропонує мате-
ріальне забезпечення дівчат.
Пропонує, щоби кожному ново-
народжену дівчину забезпе-
чити (заасекурувати) на 10 ти-
сяч франків. Родина малаби
платити на це забезпечення по
90 франків річно, стількиж
державі і громада (разом річ-
но 270 франків). Це забезпе-
чення дало би змогу на випа-
док замужжя дівчині дати мо-
лодому подружжю 50 тисяч
франків позички в Кредитовім
Товаристві, і таким чном
певну підставу під господар-
ство. По обчисленням автора
проекту держава мусіла би на
цю ціль дати річно 13.500.000
франків. Одначе це оплатило-
ся би, бо створенню велику
скількисть сильних, самови-
стачальних господарств і спи-
необи дальше зменшування
приросту населення.

Справа перенаселення міст
є актуальною і в Німеччині.
Недавно на зборах парламен-
тарної фракції німецьких на-
ціоналістів міністр gospodar-
ства Шіле звертав увагу на
небезпеку, якою грозить факт,
що Німеччина мусить ввозити
річно на 3—4 мільярди марок
поживи. Тому закликав звер-
нути увагу на рільництво і по-
вести організовану еміграцію
населення з міста на село. А

є в Німеччині по містах око-
ло мільон безробітних.

Як мається ця справа —
„місто і село“ у нас? Зовсім
інакше, як в згаданих трьох
державках У нас панує на се-
лі перелюднення. 1/3 україн-
ського населення займається
управою землі. А місто на
наших землях в чужих руках.
Отже в чужих руках торгов-
ля, промисл, ремесло. Значить,
вся наша політика мусить
змагати до того, щоби всеці-
ло захопити в наші руки мі-
ста на західно українських
землях, щоби до них переки-
нути надвижку населення з сіл.

При відповідній пляновій акції
це могли би ми досягнути, бо
місто живе соками села. Якщо
село в кожній справі висту-
пало би одностайно, якщо воно
під кермою національних уста-
нов економічних, освітно-куль-
турних, гуманітарних повело-
би свою тверду лінію, в дуже
короткому часі опинилися би
в наших руках торговля, про-
мисл, ремесло. Це є найбільш
пекуча справа нашої біжучої
політики. З політичних партій
зймається цю справою
тільки Українське Національ-
но-Демократичне Об'єднання.
Другі партії свою діяльність
обмежують до лайки Обед-
нання.

Щойно на другий день після
довершеного діла вирости
десь з під землі невдоволені
з нього і стали підшива-
тися під „незалежну групу“
трудова партія, яка несе го-
ловну відповідальність за по-
кликання Обеднання до життя
та за його обличчя. В своїй до-
теперішній дволітній праці Об-
єднання точно придержувалося
тих напрямних, які докладно
обговорено і однозгідно зат-
верджено підчас майже пів-
річних переговорів перед про-
голошенням злиття національ-
них угруповань в УНДО.

Та мимо цього кілька оди-
ниць, не показуючи своїх го-
лов з поза плота, безвинно
підірвали повагу Обеднання
наклепами, безосновними під-
озріннями, палпоженням у-
прави партії. Урвалася терпе-
ливість найактивніших діячів
останнього Народнього Комі-
тету і вони, стративши віру
в тихомірне укоскання кир-
ничників, напаятували руй-
ницьку роботу панів з „Ради“
і відмовили їм права підшива-
тися під фірму б. незалежної
групи. Після цього пани з „Ра-
ди“ стали виступати з ще
більшою нахабністю. Врешті
дійшло до того, що розпочали
відсуджувати Обеднання від
чести й поваги, переліцтовую-
ючи в нападах на нього глі-
боків і явних та закапту-
рених комуністів. В кінці до-
говорилися до потреби відно-
ви бувшої трудової партії.

На чий млин вода?

В місяць після повстання
Українського Національно-Де-
мократичного Об'єднання в 1925
р. стала появлятися у Львові га-
зета „Рада“. Довгий час годібу-
ло зорієнтуватися, чого хочуть
редактори нової газети. З по-
чатку писали вони, що стоять
на платформі Обеднання, вда-
вали, що тішуться консоліда-
цією національного табору.
Одначе вже в перших числах
„Ради“ зачали підїждову війну
проти Обеднання. Ще заки
воно вспіло розвивути ширшу
діяльність. Цікавої тактики
придержувалися невідомі шир-
шому загалови радянські кри-
тики Обеднання. Перше всього
пильно ховалися поза пліт і
ніколи не підписували своїх
статей, в яких розсипали ко-
лючки на адресу Обеднання.
А щоби змилити публичну опі-
нію, виманували статті від
членів останнього Народнього
Комітету Трудової Партії, який
дав почин до консолідації на-
ціонального табору і створен-
ня Обеднання. Таким чином
редактори „Ради“ старалися
викликати в суспільности вра-
жіння, що поза їхню газе-
ту стоїть бувша незалежна
група трудової партії, яка мала
в своїх руках останній Наро-
дний Комітет, яка несе повну
відповідальність за акт з 11.
липня 1925 (день проголошен-
ня злиття чотирох політичних
угруповань в однуцілу партію
„Українське Національно-Де-
мократичне Обеднання“). То-
дішна „незалежна група“ мала
рішавий голос в Народньому
Комітеті, мала вплив на хід
нарад Обеднучої Комісії, в
якій засідали її найчільніші і
найбільш відповідальні пред-
ставники, мала вплив на ви-
рішування на пряму діяльності
Обеднання, його тактики і
провідних ліній програми, мала
врешті вплив на сформу-
вання складу майбутніх го-
ловних установ Обеднання
(Народнього і Центрального
Комітетів). Нічого не зроблено

і не можна було зробити проти
волі представників останнього
Народнього Комітету в Обед-
нучої Комісії. На протязі
кількох місяців в подробицях
обговорювано програму і такти-
ку національного табору.
Про хід розмов на Обеднучої
Комісії докладно інформу-
вано членів Народнього Комі-
тету. І в найбільшій гармонії
доведено підготовчу працю до
дня 11. липня 1925 р.

Щойно на другий день після
довершеного діла вирости
десь з під землі невдоволені
з нього і стали підшива-
тися під „незалежну групу“
трудова партія, яка несе го-
ловну відповідальність за по-
кликання Обеднання до життя
та за його обличчя. В своїй до-
теперішній дволітній праці Об-
єднання точно придержувалося
тих напрямних, які докладно
обговорено і однозгідно зат-
верджено підчас майже пів-
річних переговорів перед про-
голошенням злиття національ-
них угруповань в УНДО.

Та мимо цього кілька оди-
ниць, не показуючи своїх го-
лов з поза плота, безвинно
підірвали повагу Обеднання
наклепами, безосновними під-
озріннями, палпоженням у-
прави партії. Урвалася терпе-
ливість найактивніших діячів
останнього Народнього Комі-
тету і вони, стративши віру
в тихомірне укоскання кир-
ничників, напаятували руй-
ницьку роботу панів з „Ради“
і відмовили їм права підшива-
тися під фірму б. незалежної
групи. Після цього пани з „Ра-
ди“ стали виступати з ще
більшою нахабністю. Врешті
дійшло до того, що розпочали
відсуджувати Обеднання від
чести й поваги, переліцтовую-
ючи в нападах на нього глі-
боків і явних та закапту-
рених комуністів. В кінці до-
говорилися до потреби відно-
ви бувшої трудової партії.

Хто цінить своє здоров'я нерви.

Кому залежить на тривалості і ошадності обува, Кого захоплює спокійний, елегантний і еластичний хід,

Той буде носити тільки

гумові обцаси і золівки

„BERSON“

манити більшу позичку. За це обіцяють французьким капіталістам великі привілеї в різних підприємствах Радянського Союзу. Хоча як горіють більшовики у відношенні до Союзу Народів, а всеж коли тільки з Женеви кивнено на них пальцем, зразу вислали своїх представників на економічну конференцію, яка саме тепер відбувається в Женеві. — Ще недавно відсуджували більшовики Союз Народів від честі й поваги. Та коли от недавно зроблено їм пропозицію взяти участь в нарадах господарської конференції в Женеві, скликаної саме цим Союзом, вони все таки поборили всі труднощі, щоби мати змогу бути присутніми в Женеві. А труднощі були ось які: Кілька років тому назад в Лозанні вбито більшовицького представника, римського посла в Женеві Швейцарії, який в останніх часах був ректором китайської академії в Москві. Радек зі своєю групою змагав до негайних успіхів в Китаю, до наслідкування там російського темпа революції. Досі йшла більшовицька робота в Китаю по лінії, наміченій Радеком. Ця Радекова лінія провалилася в Китаю так само, як свого часу соромно провалилася його плани революції в Європі. Тепер Сталін продумав зміну тактики роботи більшовиків на китайському ґрунті. А осмішений Радек має обняти посаду більшовицького посла в Авганістані. Сталін хоче позбутися його з Москви. — Дуже ласяться більшовики коло Франції. Вже згодилися сплачувати французам царські довги, вже уможливилися що до річних рат цих сплат, хотілиби ще тільки ви-

винулось у пишній квітці нема вже сили, яка могла би знищити її до самої квітці, що прямує до певних культурних і державних здобутків. Нація вже живе й творить!

Однак є в нас величезна вада, яка причинилась вже до знищення нашої державности й яка може принести нам великі й прикрі несподіванки. Це брак патріотизму — взагалі й діяльного зокрема. Над дніпрянці росли під великим впливом блескучої але напіванархічної російської літератури, яка десятки років обливала помоями і опльовувала саму ідею патріотизму.

Звідси виникала можливість опанування інтернаціоналом Росії й панування над нею всесвітніх провідників під прибраними іменами. Звідси повстал у нас така рішуча перемога партійних програм над вищими інтересами нації й держави й боротьба партійних інтересів до повного знищення держави. Російська принциповість навіть у дрібницях, літерах, прищепилась до нас міцно й відіграла свою ролю. Відповідальні державні мужі офіційно ставили програми своїх партій вище існування Української Держави.

Наддніпрянцям успішно прищеплювали австрійський патріотизм. Отже в великій історичній момент, коли відкрилась нам можливість створити державу, забракло нам патріотизму, що творить чуда на війні, в державнім і суспільнім життю й розпорощення людей обертає в націю, здібну до побід на полі бою, до державної творчости й до партійних компромісів в імя вищих національних і державних цілей, однакво конечних для крайнього монархіста, поміркованого республіканця, соціал-революціонера, соціал-демократа й боротьбіста.

Без розвитку патріотизму й при тім діяльного ми не створимо держави. Патріотизм вимагає не тільки гарних слів і гарячих промов про нарід, націю, батьківщину, але й напруженої щоденної праці й матеріальних офір. Правдивий патріотизм вимагає від нас безпосередньої праці в освітніх і культурних інституціях для поширення національної й державної свідомости українського народу, праці в кооперативах для піднесення його матеріального, а тим самим і культурного добробуту, в попиранню української промисловости й торгівлі, в значних грошових офірах на освітні й культурні установи,

в широкому фінансованню своїх кооперативів для побільшення оборотів і полегчання їм конкуренції з багатими промисловими й торговельними фірмами, що збагатились уже на нас, в заступництві за інтереси як окремих осіб, так і цілої української нації.

Треба перейти від патріотизму на слова до патріотизму на ділі. Треба відкинути від себе вмовлене нам зневажливе відношення до патріотизму, бо в такому власне відношенні заховані причини нашої державної трагедії.

Емігрант.

Дописи.

Вільхівичи, пов. Копичинці.

Перед війною мали ми розвинену читальню з 215 членами і власним домом вартости 1400 к. Була теж у нас каса позичкова і крамниця. Війна все знищила, а з читальняного дому лишилась лиш купа руїн. Щойно в р. 1923 відновлено у нас читальню, до якої, вписалось лиш 30 членів. Виділ приступив сейчас до будови читальняного дому. Ледви стали звозити матеріал на будову, заявила поліція і заборонила будову. Старство це зарядження поліції затвердило, бо „будувати близько коровадх хотіли ми збудувати читальню на громадським вигоні, але наш віт поляк Кароль Шурбот зі своєю прибічною радою не хотів нам відступити кавалок ґрунту громадського. Аж в осени 1925 р. постарались ми о площу дальше від границі. Коли ми викопали і зачали мурувати, заявила поліція і знову заборонила будову, доки сусіди не підпишуть заяви, що їм читальняний дім не буде перешкадхати і доки громадський комітет не підпише, що зобов'язав читальню лишити з ґрунту 1 метр для громадської дороги, хоч громадська дорога 6 метрів ширини. Врешті по довгих коровадх, подогодивши її справу, вимурували ми фундамент для читальняного дому і убикації для амагурського кружка. Богато натрудилися коло будови б. голова читальні п. Федько Мороз, котрий також відступив для читальні даром хату на один рік (доки не збудуємо читальняного дому), і постарався, що наші односельчане з Канади прислали на будову 43 долари, а саме п. Стах Деренівський 25 дол. (зі збірки в Вінніпегу), Петро Мороз 8 дол., Гринько Михайлишин 10 дол. Дякуємо щиро жертводавцям. На жаль чогось читальняний виділ цей зміг мало інтересувався будовою, бо можна було в змій звести камінь і матеріал до дальшої будови. Також жіночий комітет залишив збірку яєць на будову чи-

тальняного дому — мабуть слухаючи темних духів, для котрих наша освітна праця є солю в оці. Наша молодіж, хлопці і парубки, роблять цілому селу сором, бо замість горнутись до читальні, вони в „кулку“ ошатній гріш пропивають. За те нема в тих молодиків гроша на вкладку до читальні, нема на газету, шинк для них є всім. — Найгірше це, що в нас нема ні одного інтелігента, навіть священника. Доїжджав тільки з Гусятина деколи до нас о. Теодор Раченко. Тай до него маємо жаль, бо замість скріпити нас в нашій освітній праці, він на Різдво з амвони наказав колядувати лиш на церкву, хоч ми читали в газетах, що сам наш Митрополит взяв людей, щоби вся коляда шшла на „Рідну Школу“. Про читальню о. Раченко ніколи і не спімяне. Та не уважаючи на ті перешкоди, возміяся, панове громадо, з весною до будови читальні, щоби в змій мали вже свою власну читальняну хату. Член.

Бурканів, пов. Підгайці. В нашій селі є около 600 номерів, але не маємо ні читальні, ні кооперативи. За те в нас гарно розвивається коршма, а арендар, який по війні повернув до села голій як турецький святий, нині розбогатів. Наша молодіж ще і іншими способами збагачує коршму. Як газди полягають спати, то парубки газдують по шпихлярах, крадуть збіжжя і вивозять до арендара. От недавно у нас обікрали двоох господарів, Степана Кінаха і Я. Кінаха, які мешкають на полі. Злодій перелаяно і вони признались, що 12 разів їздили вночі до арендара і продавали йому збіжжя. Арендар при тім заробляв дуже багато, бо ось обжалований Юрко Ласюк зізнав, що продав арендару крадених 30 кг. збіжжя, а арендар наважив лиш 20 кг, а ціну за збіжжя платив о половину меншу. А коли обкрадений господар, Павло Сень, пішов до арендара на ревізію з жандармом, то богато наслухався від арендара. Наша молодіж бересь до крадіжки і на вулицях. От недавно госп. Ст. Кінах віз вночі збіжжя. Парубки стояли на вулиці, засвітили йому електричною лампою в очі, а опісля пірвали мішок зі збіжжям. — Громадяне бурканівські! Ми над пропастею. Як так далі піде, то наше село знідиє в п'яньстві і злодійстві.

Що чувати в світі?

БОЛЬШЕВИКИ попустили з тону в китайській справі. Перший обіляв їх зимною водою Чан-Тсо-Лін, зробивши трус в більшовицьким посольстві в Пекіні. Давніше після такої події вибухлаби війна. Тепер більшовики спо-

кійно прийняли цю пощочину, бо бояться йти на воєнну авантуру. Другий тяжкий удар спав на більшовиків несподівано зі сторони команданта національної китайської армії Чан-Кай-Шека, який зівзав з більшовиками і розпочав безпощадну боротьбу з більшовицькою пропагандою в Китаю. Більшовики побачили, що їхній плян з більшовищення Китаю так гладко не піде, як це вони собі з початку уявляли. І ось Сталін у своїому рефераті для Центрального Комітету більшовицької партії радить узброїтися в терпелівість і не числитися на скорі успіхи в Китаю. Він називає виступ Чан-Кай-Шека початком другого періоду китайської революції. Для першого періоду характеристичною рисою була згідлива співпраця китайських націоналістів з комуністами. Китайська буржуазія, осягнувши значні успіхи, старается обмежити революційний розмах. Вперше зарисувалися непорозуміння в Куомінтану в березні 1926 р. коли Чан-Кай-Шек зажадав виключення комуністів. Теперішній переворот Чан-Кай-Шека треба собі пояснювати, що китайська буржуазія усувається від революції. Сталін є проти прискорювання темпа революції в Китаю. Він є теж проти виступлення комуністів з Куомінтану і уважає би такий крок за втечу з поля битви. Сталін є проти того, щоби в Китаю повтаряті сліпо те, що було в Росії, тобто, щоби доручити китайським комуністам захопити негайно владу в свої руки, бо це їм все одно не вдається і вони такою спробою раз на завжди провалилися би. А до такого кроку намавляв ославлений Радек, який в останніх часах був ректором китайської академії в Москві. Радек зі своєю групою змагав до негайних успіхів в Китаю, до наслідкування там російського темпа революції. Досі йшла більшовицька робота в Китаю по лінії, наміченій Радеком. Ця Радекова лінія провалилася в Китаю так само, як свого часу соромно провалилася його плани революції в Європі. Тепер Сталін продумав зміну тактики роботи більшовиків на китайському ґрунті. А осмішений Радек має обняти посаду більшовицького посла в Авганістані. Сталін хоче позбутися його з Москви. — Дуже ласяться більшовики коло Франції. Вже згодилися сплачувати французам царські довги, вже уможливилися що до річних рат цих сплат, хотілиби ще тільки ви-

ДМИТРО ТЯГНИГОРЕ.

Шуміли верби.

Весна життя, як і весна в природі, не все буває однаково. Іноді ранна, тепла, погідна, іноді пізня, зимна, а іноді з вітрами, блискавицею і громовицею.

Ох, та весна життя, яку велику ролю відіграє вона в історії людства! У кожного з нас лишаються спомини про гарні, милі, радісні дні нашої весни, або сумні, немилі. Буває-ж і так, що весна стає громом молодого життя. Про оден такий випадок хочю оповісти.

Заможні господарі Андрій і Ган-Левченки мали одним одну донечку Марію, котрій минало вісімнадцять літ. Вродлива Маруся звертала на себе увагу усіх хлопців, та не легко було доступити до її вибагливого серця. Намігся син її сусіда, Микола Рубченко, здобути руку і серце Марусі, слідом за нею ходив, та осягнути своєї мети ніяк не міг. Не подобався Микола Марії тим, що любив випити лишню чарку і тоді готов був до сварки, а то й до бійки.

Натоміст Маруся звернула увагу на старшого і мудрого Петра Архипенка, котрий в скорім часі став її наймилішим другом; для нього забилось її серце. Як тільки зійдуться, то не можуть наговоритися і надивитися оден на другого. Улюбленим їх місцем була долина, всьобсаджена крісатими, зеленими вербами. Там залюблені молодята посідають на мураві повіє вітер, зашумлять верби і неначе шепочуть

ім казку про щире кохання, про вічне свято любови і так їм мило та любов в ту пору. Підійнявся вітер, зашуміли верби, надлетів великий чорний ворон, сів на старій вербі і закрывав.

— Що се за знак? — промовив Петро. — Чи не смерть він мені віщує? — Господь з тобою, — відповіла Маруся, — перед нами життя, воно кличе нас до себе. — Сам не знаю, Марусю, що зі мною. Чогось так мені сумно стало, неначе яке нещастя мене чекає. — Заспокойся, мій любий Петруську, — плачучи промовила Маруся і обійняла свого судженого та щиро поцілувала.

Се був останній поцілунок. За хвилину роздався гук стрілу і Петро, поцілений кулею в серце, без стогону схилився на коліна Марусі мертвим.

Скрикнула Маруся і знепритомніла. Тихо стало кругом, лишень верби шуміли.

Прийшла Маруся до пам'яті в дома і жалувала, чому друга куля не принесла її смерті, щоби вона поплинула у вічність враз зі своїм любим Петруськом. Розбилось її щастячко, розвіялись мрії. Підозріня зразу упало на Микола і коли його арештували, він признався до злочину.

В скорім часі відбувся суд і Микола засудили на чотири роки в арештантські роти, беручи під розвагу його молодість і те, що він був під впливом негатованої заздрости.

Пішли сумні дні для Марусі. Вийде вона з дому і іде в сторону долини, де страждала своє щастячко, сяде на тім місці, де закінчив життя Петро і рясними слезами заливається, а над нею журливо шумлять зелені верби.

Одного вечера Маруся, як все, сиділа під вербою в обіймах сумних споминів. Думки її перервав якийсь шелест. Вона оглянулася і акаменіла. В двоох-трох кроках від неї стояв Микола в арештантській одежі, блідий, очі його горіли вогнем завзяття, весь тремтів. Він впився очима в Марусю і неначе насолоджувався тим жахом, котрий відбивався на її обличчі.

— Чого ти тут? — ледви промовила Маруся. — Відповів Микола тремтячим голосом. — Не міг я довше бути в вязниці, носити кайдани. Я убийник, я убив того, котрого ти кохала, я причина твого смутку. Нема мені каяття, нема і прощення. Я лишень ціною свого нікчемного життя, своєю кровю можю змийти з тебе кров Петра і твою муку. Тут на сім місці, де я поповнив злочин, тут виношу сам собі справедливий осуд і при твоїх очах його виконую. Прости, як можеш і не клени.

І скорше, як Маруся прийшла до себе, вихопив з кишені револьвер, роздався гук стрілу і він простягнувся в ногах Марусі мертвим, а з рани в голові спливала кров на мураву.

Скрикнула нещасна Маруся і не-

наче та підрубана смеречка склонила на мураву поруч трупа Миколи.

Підійнявся вітер, застогнав, заривав. Журливо шуміли верби зелені над жертвами всемогучої любови, котра одним приносить щастя а другим муку і смерть.

ПОРЯДОК.

В природі панує найбільший порядок. На основі вічних правил мандрують зорі своїм шляхом, повстають і гинуть нові твори, настає день і ніч, весна і літо, осінь і зима, посів і живно. Кождий чоловік, ба кожде сотворіння є кільцем у ланцюгу інших сотворінь має своє означене місце в світовім порядку.

Без означеного порядку не може існувати ніяка суспільність, ніяка держава. Значне зникати порядок у державі, то запановує анархія й революція, аж поки знову не настає порядок. Порядку треба вчитися й любити його, а він нам заощадить часу і труду.

Окруження, в якому зростає дитина, має вплив немалий на її розвиток і характер. Годі сподіватись, аби з дому, в якому не було найменшого порядку, вийшов чоловік з великим замишлянням до порядку. Тому передівсьмі потрібно, щоби батько і мати та виховники давали дітям добрий приклад. В домі, в якому панує порядок, діти також привикають легко до порядку.

Вже малу дитину, коли вона взагалі здібна до обдуманого діланья,

треба конче поучувати. В диточій кімнаті мусить бути як найбільший порядок. Кожда річ мусить мати своє означене місце. Зужиті предмети, чи то для конечних цілей чи для забави, мусить усунути. Коли дитина вже сама може бавитись, то й сама мусить по забаві забавки гарненько поскладати на належне місце. Іде дитина до школи, сама мусить спакувати свою торбину і то вечером, а не рано, як вже йде до школи, на галай-багай. Дитині все треба дати час до порядкованя і не напирати на неї, щоби спішилась, бо через те причується до безпорядку.

Все повинно мати свій означений час. Як встатється і як йдеться на спочинок, при їді, при молитві і при праці. Кождий нехай робить лише те, що йому приказали, зглядно, що сам вибрав собі, до чого чує покликання, лише так довго, як на се призначений час. Сей порядок в праці ще важливіший ніж сама праця. Як нема порядку, то ся праця переміняється у маячливе снування плянів, побіжну роботу, теревені. Само собою, неспокій і самоволя, що їх бачимо у багатьох молодих людей, має і таку причину, що батько і мати дають дітям забагато волі і не спрямовують їх очей на управильну діяльність.

Найліпший спосіб проти не порядку у дітей є звичайно застиджування. Родичі не повинні прикладати до того руку, щоби поблажувати, катушувати недбайливість дитини, розуміється справжню недбайливість, а не припадковість, за

